

Postanowienie z dnia 7 kwietnia 1998 r.

III RN 19/98

Na podstawie § 7 (w pierwotnym brzmieniu) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 1995 r. w sprawie wpisu od skarg na decyzje administracyjne oraz inne akty i czynności z zakresu administracji publicznej (Dz.U. Nr 117, poz. 563 ze zm.) przewodniczący wydziału Naczelnego Sądu Administracyjnego (prezes ośrodka zamiejscowego) miał obowiązek wezwania do uiszczenia wpisu stałego od skargi wniesionej przez adwokata lub radcę prawnego. Zmiana w tym względzie nastąpiła dopiero z dniem 6 stycznia 1998 r., to jest z dniem wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1997 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wpisu od skarg na decyzje administracyjne oraz inne akty i czynności z zakresu administracji publicznej (Dz.U. Nr 157, poz. 1032).

Przewodniczący SSN: Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Andrzej Wasilewski (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Prokuratury Krajowej Włodzimierza Skoniecznego, po rozpoznaniu w dniu 7 kwietnia 1998 r. sprawy ze skargi Mariana B. na decyzję Wojewody K. z dnia 29 września 1997 r. [...] w przedmiocie wymeldowania Urszuli i Mariana B. z pobytu stałego, na skutek rewizji nadzwyczajnej Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego od postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie-Ośrodka Zamiejscowego w Katowicach z dnia 29 września 1997 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

u c h y l i ć zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie-Ośrodek Zamiejscowy w Katowicach postanowieniem z dnia 18 grudnia 1997 r. [...] odrzucił skargę Mariana B. na decyzję Wojewody K. z dnia 29 września 1997 r. [...] w przedmiocie wymeldowania Urszuli i Mariana B. z pobytu stałego w lokalu przy ul. M. w K. W uzasadnieniu tego postanowienia podano w szczególności, że w sprawach z zakresu ewidencji ludności pobiera się od skarg na decyzje administracyjne wpis stały w wysokości 10 zł (§ 3 ust. 1 pkt 4 lit. a oraz § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 1995 r. w sprawie wpisu od skargi na decyzje administracyjne oraz inne akty i czynności z zakresu administracji publicznej, Dz.U. Nr 117, poz. 563). Przy czym wpis stały od skargi wnoszonej przez pełnomocnika będącego radcą prawnym należy uiścić bez wezwania przez przewodniczącego wydziału lub prezesa ośrodka zamiejscowego (art. 15 i art. 17 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Dz.U. Nr 24, poz. 110 ze zm. w związku z art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym, Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.). Ponieważ w rozpoznawanej sprawie radca prawny wniósł skargę w imieniu strony, uchybiając jednak obowiązkowi uiszczenia wpisu stałego, Sąd skargę odrzucił (art. 17 ust. 3 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 36 ust. 3 i art. 53 ust. 3 ustawy o Naczelnym Sądzie Administracyjnym).

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego pismem z dnia 26 lutego 1998 r. [...] złożył rewizję nadzwyczajną od powyższego postanowienia, zarzucając rażące naruszenie prawa przez obrazę następujących przepisów prawa: art. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej i gwarantowanego tymi przepisami prawa obywateli do sądu oraz zaufania do Państwa i prawa, art. 36 ust. 1 - ust. 3 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.), art. 17 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 24, poz. 100 ze zm.) w związku z art. 36 ust. 3 ustawy o NSA wobec braku dostatecznych podstaw do zastosowania tego przepisu w sprawie, a także § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 1995 r. w sprawie wpisu od skarg na decyzje administracyjne oraz inne akty i czynności z zakresu administracji publicznej (Dz.U. 117, poz. 563) oraz § 24 ust. 1 i § 26 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 28 września 1995 r. w sprawie struktury organizacyjnej Naczelnego Sądu Administracyjnego i regulaminu jego działania (Dz.U. Nr 112, poz. 540). Rewizja nadzwyczajna wnosi na podstawie art. 57 ust. 2 ustawy o NSA o uchylenie zaskarżonego postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego

w Warszawie-Ośrodka Zamiejscowego w Katowicach. W uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej podniesiono w szczególności, iż wbrew stanowisku zajętemu w niniejszej sprawie przez Naczelny Sąd Administracyjny, literalna wykładnia § 7 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wpisu od skarg na decyzje administracyjne oraz inne akty i czynności z zakresu administracji publicznej w kontekście postanowień art. 36 ust. 1 i ust. 2 ustawy o NSA prowadzi do wniosku, że bez względu na to kto wnosi skargę i czy pobierany jest od niej wpis stały czy też wpis stosunkowy, obowiązkiem przewodniczącego wydziału lub prezesa ośrodka zamiejscowego Naczelnego Sądu Administracyjnego jest zawsze wezwanie podmiotu wnoszącego skargę do uiszczenia wpisu, chyba że wpis został już uiszczony. Tak również stanowi § 24 ust. 1 i § 26 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie struktury organizacyjnej Naczelnego Sądu Administracyjnego i regulaminu jego działania. Tym bardziej, że w art. 36 ust. 3 ustawy o NSA mowa jest o „odpowiednim” stosowaniu przepisów o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w odniesieniu do skarg do Naczelnego Sądu Administracyjnego, co między innymi wskazuje na to, że przepisy te powinny być stosowane tylko w zakresie w jakim określone zagadnienia nie są uregulowane w samej ustawie o NSA oraz w wydanym na podstawie art. 36 ust. 2 ustawy o NSA rozporządzeniu Rady Ministrów. Oznacza to, że odrzucenie skargi bez uprzedniego wezwania do uiszczenia wpisu dopuszczalne jest tylko wówczas, gdy sama treść skargi wskazuje na to, że jest ona niedopuszczalna. Tymczasem w przedmiotowej sprawie doszło do odrzucenia skargi bez uprzedniego wezwania wnoszącego skargę radcy prawnego do uiszczenia wpisu, mimo że sprawa niewątpliwie podlegała kognicji Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona.

Zasady pobierania wpisu od skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego określa art. 36 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) oraz wydane na jego podstawie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 października 1995 r. w sprawie wpisu od skarg na decyzje administracyjne oraz inne akty i czynności z zakresu administracji publicznej (Dz.U. Nr 117, poz. 563 ze zm. - powoływane nadal jako rozporządzenie RM w sprawie wpisu), a w zakresie nieuregulowanym tymi przepisami należy stosować

odpowiednio przepisy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (art. 36 ust. 3 ustawy o NSA). Na podstawie powyższych przepisów skład siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego podjął w dniu 17 lutego 1997 r. uchwałę (OPS 14/96, ONSA 1997 r. nr 2, poz. 54), w której stwierdził, że: „Wpis stały od skargi wnoszonej przez adwokata należy uiścić na podstawie art. 15 i 17 ustawy z dnia 17 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 24, poz. 110 ze zm.) w związku z art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.) bez wezwania przez przewodniczącego wydziału (prezesa ośrodka zamiejscowego), o którym mowa w § 7 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 października 1995 r. w sprawie wpisu od skarg na decyzje administracyjne oraz inne akty i czynności z zakresu administracji publicznej (Dz.U. Nr 117, poz. 563)”. Tego poglądu prawnego nie podzielił Sąd Najwyższy, który w postanowieniu z dnia 24 września 1997 r. (III RN 43/97) stwierdził, że odrzucenie skargi wniesionej do Naczelnego Sądu Administracyjnego przez adwokata, bez uprzedniego wezwania do uiszczenia wpisu stałego, jest możliwe tylko wtedy, gdy sama treść skargi wskazuje, że skarga jest niedopuszczalna. Tym samym Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że w sytuacji, gdy adwokat wniósł skargę do Naczelnego Sądu Administracyjnego bez uiszczenia należnego od niej wpisu stałego, nie ma podstaw dla odpowiedniego stosowania art. 17 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, który stanowi, że: „Pisma wnoszone przez adwokata lub radcę prawnego, które nie są należycie opłacone, zwraca się bez wezwania o uiszczenie opłaty, jeżeli pismo podlega opłacie w wysokości stałej. Również bez wezwania o uiszczenie opłaty należy odrzucić wnoszone przez adwokata lub radcę prawnego środki prawne zaskarżenia podlegające opłacie w wysokości stałej”. Sąd Najwyższy uznał bowiem, że skoro w art. 36 ust. 2 ustawy o NSA sformułowane zostało wyraźne upoważnienie dla Rady Ministrów do określenia w drodze rozporządzenia między innymi „zasad pobierania wpisu” od skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego, to w tej sytuacji „odpowiednie stosowanie” przepisów o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, o którym mowa w art. 36 ust. 3 ustawy o NSA, jest dopuszczalne jedynie w odniesieniu do spraw, które nie są przedmiotem regulacji prawnej rozporządzenia Rady Ministrów wydanego na podstawie art. 36 ust. 2 ustawy o NSA. Tymczasem pierwotne brzmienie § 7 rozporządzenia RM w sprawie wpisu jednoznacznie i kategorycznie zarazem przesądzało w przedmiotowej kwestii stanowiąc, że: „Przewodniczący wydziału (prezes ośrodka zamiejscowego) wzywa do uiszczenia

wpisu po wniesieniu skargi”. Zmiana w tym względzie nastąpiła dopiero z dniem 6 stycznia 1998 r., to jest z dniem wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1997 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wpisu od skarg na decyzje administracyjne oraz inne akty i czynności z zakresu administracji publicznej (Dz.U. Nr 157, poz. 1032), mocą którego w § 7 rozporządzenia RM w sprawie wpisu dodano zdanie drugie o następującym brzmieniu: „Nie dotyczy to wpisu stałego od skargi wniesionej przez adwokata lub radcę prawnego”. W ten sposób prawodawca *expressis verbis* dopiero w wyniku tej zmiany przesądził, że analogicznie jak to czyni art. 17 ustawy o kosztach sądowych cywilnych, także w wypadku skargi do Naczelnego Sądu Administracyjnego podlega ona odrzuceniu bez wezwania do uiszczenia wpisu, jeżeli została wniesiona przez adwokata lub radcę prawnego w sprawie, w której obowiązywał wpis stały. Co więcej, sam fakt, że prawodawca uznał za celowe wprowadzenie tego typu zmiany do pierwotnego brzmienia § 7 rozporządzenia RM w sprawie wpisu dowodzi słuszności stanowiska Sądu Najwyższego co do sposobu interpretacji stanu prawnego obowiązującego do chwili wprowadzenia zmiany wskazanego przepisu tego rozporządzenia. W rozpoznawanej sprawie odrzucenie przez Naczelną Sąd Administracyjny skargi wniesionej przez adwokata strony skarżącej, bez uprzedniego wezwania do uiszczenia wpisu stałego, nastąpiło w dniu 18 grudnia 1997 r., a więc w czasie, gdy obowiązywała jeszcze w tym zakresie pierwotna wersja § 7 rozporządzenia RM w sprawie wpisu, wedle której przewodniczący wydziału lub prezes ośrodka zamiejscowego Naczelnego Sądu Administracyjnego był obowiązany w każdym wypadku wzywać do uiszczenia wpisu po wniesieniu skargi, także w sytuacji gdy chodziło o uiszczenie tzw. wpisu stałego, a skargę w imieniu strony wносił adwokat lub radca prawny. Dlatego odrzucenie skargi w tym wypadku bez uprzedniego wezwania do uiszczenia wpisu stanowiło rażące naruszenie obowiązującego w owym czasie stanu prawnego.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 236 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483) oraz art. 10 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 43, poz. 189 ze zm.) w związku z art. 393¹³ § 1 KPC orzekł, jak w sentencji.

N o t k a

Powołane w uzasadnieniu **postanowienie z dnia 24 września 1997 r., III RN 43/97**, zostało opublikowane w **OSNAPiUS 1998 r. nr 6, poz. 172**.

=====